



## DATOS IDENTIFICATIVOS

### Procesos de espazo e tempo

Materia	Procesos de espazo e tempo			
Código	P01G010V01405			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Escultura Pintura			
Coordinador/a	Loeck Hernández, Juan			
Profesorado	Loeck Hernández, Juan Meana Martínez, Juan Carlos			
Correo-e	jloeck@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia ten como obxectivo incidir no coordenadas espazo-temporais, na imaxe e no obxecto desde a percepción visual e a práctica artística actual.			

## Competencias

Código	
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C22	Capacidade de producir e relacionar ideas dentro do proceso creativo
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
C38	Capacidade heurística e de especulación para a realización de novos proxectos e estratexias de acción artísticas. Desenvolver a comprensión e especulación dos problemas artísticos na súa totalidade
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística

## Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
O alumnado será capaz de identificar a obra de arte en relación ao seu contorno físico.	C6
O alumnado coñecerá os modos de articular o espazo na obra de arte.	C6 C9 C12 C14
O alumnado coñecerá o vocabulario artístico en relación ás súas dimensións espacial e temporal.	C6
O alumnado será capaz de entender a obra de arte en relación á contorna.	C22 C25
O alumnado será capaz de comprender a dimensión temporal da obra de arte.	C22 C25
O alumnado será capaz de entender e desenvolver o espazo inherente á obra de arte.	C22 C25 C31

O alumnado será capaz de ter visión espacial.	C25
O alumnado será capaz de entender e desenvolver o tempo inherente á obra de arte.	C22 C25 C31
O alumnado adquirirá habilidade traballar na ***bidimensionalidad e a ***tridimensionalidad.	C42
O alumnado adquirirá habilidade para o traballo en diferentes escalas.	C36 C42
O alumnado adquirirá a habilidade para utilizar as dimensións temporal e espacial da obra nun sentido creativo.	C36 C38 C42

## Contidos

### Tema

O proceso de creación no espazo-tempo.	-Proceso, proxecto e progreso. -Proceso e procedemento. -O espazo da experiencia creadora: o taller, o lugar, a viaxe, o territorio e a fronteira.
A construción humana do tempo e a autonomía do espazo propio da imaxe.	-Historiografía do tempo. -Iconografía clásica do tempo. -Artes vectoriales e artes estáticas. -Imaxe, espazo narrativo e espazo arquitectónico. -O espazo autónomo da imaxe.
Espazo-tempo e *contemporaneidad.	-Narración, representación e presentación do tempo. -O espazo táctil fronte ao espazo ilusorio. -O espazo baleiro. -A construción cartográfica no espazo-tempo
O espazo-tempo expandidos.	-Obxecto tautolóxico, efémero e expandido: - O obxecto procesual. -Obxecto dinámico e cinético -Linguaxe temporal nos mass-media -O obxecto, o corpo e o espazo. -O espazo-tempo circundante da obra, instalacións e accións.
A imaxe do tempo e do espazo.	-A representación do tempo e do espazo a través da historia. -A lóxica da perspectiva e os seus límites. -O espazo interior do suxeito. -A imaxe seriada, secuenciada e simultánea. - Cartografía da imaxe dobre -Recursos fotográficos e temporalidade. dinamismos e ruídos. Documentacións cronomensoras.

## Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	0	10
Resolución de problemas	40	40	80
Resolución de problemas de forma autónoma	0	25	25
Seminario	5	0	5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	16	19
Cartafol/dossier	1	5	6
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	4	5

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Explicación de temas xerais de a materia mediante catro sesións de traballo repartidas a o longo de o cuatrimestre e anunciadas oportunamente.
Resolución de problemas	É o traballo propiamente de creación artística en o taller onde o profesor tutorizará in situ o desenvolvemento e avance de o traballo, realizando correccións, comentarios e orientacións en as diferentes sesións de taller.
Resolución de problemas de forma autónoma	Compútase un tempo de procura de información para a realización de o traballo de taller, así como o tempo de lecturas obrigatorias que se precisan para superar a materia.
Seminario	Esta actividade consiste en o seguimento e presentación de traballos prácticos en pequenos grupos de estudantes.

## Atención personalizada

<b>Metodoloxías</b>	<b>Descrición</b>
Lección maxistral	Explicación de temas xerais da materia mediante catro sesións de traballo, de 2 horas e media de duración cada unha, que serán repartidas ao longo do cuadrimestre. Impartiranse en aula teórica, e en datas sinaladas que se anunciásen con antelación.
Resolución de problemas	Proposta de catro exercicios prácticos explicados ao longo do cuadrimestre en sesións curtas que se impartirán no espazo da aula. Os exercicios serán de carácter presencial, realizándose no espazo 27, aula da materia para os traballos prácticos, ao longo do cuadrimestre coa supervisión dos profesores. Terán unha temporalización diferente; cunha duración entre tres e catro semanas.
Seminario	Esta actividade consiste fundamentalmente no seguimento e presentación dos progresos que se vaian producindo con respecto aos exercicios non presenciais e as lecturas propostas.
<b>Probas</b>	<b>Descrición</b>
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proporase un quinto exercicio (relacionado cos procesos de documentación espazo-temporal), de carácter non presencial. Será explicado nunha sesión de traballo que se impartirá no espazo da aula, e o seu desenvolvemento completo terá unha duración aproximada de dous meses e medio. Ao principio do cuadrimestre proporáse unhas lecturas obrigatorias, ao final do cuadrimestre farase unha proba tipo test para comprobar se se realizaron as lecturas.

### **Avaliación**

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Asistencia, participación e compromiso con o seguimento de os temas e exercicios propostos. O alumnado será capaz de identificar a obra de arte en relación a o seu contorno físico.	0,5	C6
Resolución de problemas	Realización, seguimento e entrega de os traballos e/ou exercicios. O alumnado coñecerá os modos de articular o espazo en a obra de arte.O alumnado coñecerá o vocabulario artístico en relación a as súas dimensións espacial e temporal.O alumnado será capaz de entender a obra de arte en relación a a contorna.O alumnado será capaz de comprender a dimensión temporal de a obra de arte.O alumnado será capaz de entender e desenvolver o espazo inherente a a obra de arte.O alumnado será capaz de ter visión espacial.O alumnado será capaz de entender e desenvolver o tempo inherente a a obra de arte. O alumnado será capaz de entender e desenvolver o tempo inherente a a obra de arte.O alumnado adquirirá habilidade traballar en dúas e en tres dimensións. O alumnado adquirirá habilidade para o traballo en diferentes escalas	60	C6 C9 C12 C22 C25 C31 C36 C42
Resolución de problemas de forma autónoma	Realización de exercicios en o tempo de o traballo autónomo. Traballo de Campo para un documento cartográfico, fundamentado en o rexistro espazo-temporal. O alumnado adquirirá a habilidade para utilizar as dimensións temporal e espacial de a creación artística.	20	C36 C38 C42
Seminario	Asistencia e participación en a análise de resultados.	0,5	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Hai uns textos de lectura obrigatoria propostos por o profesorado a principio de o cuatrimestre. Os estudantes deben ter en conta a importancia de relacionar a súa práctica e experiencia persoal en este área, con os conceptos teóricos asimilables de estas lecturas. A avaliación de as lecturas farase mediante un exame obrigatorio, tipo test, ao final de o cuatrimestre.O alumnado será capaz de comprender a dimensión temporal de a obra de arte.	2	C22 C25 C31
Cartafol/dossier	Realización, seguimento e entrega de a memoria dossier con todos os traballos propostos durante o curso. Valorarase moi positivamente que, en os textos que se inclúan en o dossier, fágase referencia a os contidos propostos tanto en as leccións magistrales como nos textos de lectura obrigatoria. O alumnado será capaz de comprender a dimensión temporal de a obra de arte.O alumnado será capaz de entender e desenvolver o espazo inherente a a obra de arte	15	C22 C25 C31

Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame tipo test encamiñado a medir os coñecementos adquiridos e asimilados, en as clases magistrales. Este exame faise conxunto e como parte de o exame de lecturas obrigatorias. O alumnado coñecerá os modos de articular o espazo en a obra de arte. O alumnado coñecerá o vocabulario artístico en relación a as súas dimensións espacial e temporal. O alumnado será capaz de entender a obra de arte en relación a a contorna. O alumnado será capaz de comprender a dimensión temporal de a obra de arte. O alumnado será capaz de entender e desenvolver o espazo inherente a a obra de arte.	2	C6 C9 C12 C14 C22 C25 C31
---	---	---	---

### Outros comentarios sobre a Avaliación

A materia ten unha avaliación continua, o que significa que hai que levar a o día os traballos e propostas desenvolvidas en a materia, realizándose as entregas de os devanditos traballos puntualmente e en as datas sinaladas a o longo de o curso. As devanditas datas atópanse recollidas en o axenda de a asignatura, colgada en faitic e visible en o taboleiro de o aula. Ao fin de o período lectivo, logo de as entregas finais de exercicios, en o caso de non superar satisfactoriamente algún de os exercicios ou non realizar a proba escrita, ou non entregar a memoria, o alumno aparecerá como non presentado en o acta de xuño.

DATA FINAL DE ENTREGAS POR CURSO: En a semana posterior a a finalización as clases presenciais.

DATA DE A PROBA ESCRITA (para a avaliación de os coñecementos adquiridos con as lecturas propostas durante o curso e as clases teóricas dispensadas) : En a semana posterior a a finalización as clases presenciais.

PROBAS DE AVALIACIÓN CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA DE XULLO 2019 Para aprobar a materia deberá facer, no seu caso o exame, repetir traballos non aptos si así o indicaron os profesores, e/ou entregar os traballos que falten en a convocatoria de ordinaria.

Probas de avaliación de convocatorias extraordinarias <http://belasartes.uvigo.es/bbaa/index.php?ide=79>

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

ARNHEIM, R., **Arte y Percepción visual. Psicología del ojo creador**, 3, Alianza-Forma, 1981

CALABRESE, O & ECO, U., **El tiempo en la Pintura.**, 1, Mondadori, 1987

CASTELO S, Luis, **Del ruido al arte**, 1, Tursen/Blume, 2006

DIEGO, Estrella de, **Contra el mapa, disturbios en la geografía colonial de occidente.**, 1, Siruela, 2008

STOICHITA, Victor I, **Ver y no ver**, 1, Siruela, 2005

#### Bibliografía Complementaria

BACHELARD, G., **La poética del espacio**, 3, Fondo de Cultura Económica, 1992

BOERBOOM, Peter y PROETEL, Tim, **Dibujar el espacio**, 1, ed. G.G., 2018

BROTTON, J., **Historia del mundo en 12 mapas**, 1, Debate, 2014

DIDI-HUBERMAN, G., **Atlas : ¿cómo llevar el mundo a cuestras?**, 1, MCARS, 2010

GARDFIELD, Simon, **En el Mapa. De cómo el mundo adquirió su aspecto**, 1, Santillana, 2013

GUASCH, A M<sup>a</sup>, **Arte y Archivo, 1920-2010. Genealogías, Tipologías y Discontinuidades**, 1, Akal/arte contemporáneo, 2011

HARZINSKI, K., **From Here to There: Hand Drawn Map Association**, 1, Princeton Architectural Press, 2010

HARMON, K., **The Map as Art, Contemporary artists explore cartography**, 1, Princeton Architectural Press, 2009

LOECK, J., **Lo procesual en la Creación Artística**, 1, MICAT, Univ.Santiago, 1996

MEANA, J. Carlos, **El espacio entre las cosas**, 1, Colección Arte y Estética. Diputación, 2001

MEANA, J.C., **La ausencia necesaria**, 1, Dauro ediciones, 2015

PELLEGRINO, Francesca, **Geografía y viajes imaginarios**, 1, Electra, 2007

STOICHITA, V.I., **La Invención del cuadro**, 1, Del Serval, 2000

VVAA. Coordinador Daniel Soutif, **ART i TEMPs , Arte y Tiempo**, 1, Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, 2000

VVAA, **MAPPA MUNDI. Museo Coleção Berardo**, 1, Centro Cultural Belem, 2011

### Recomendacións

#### Materias que continúan o temario

Produción artística: Obxecto e espazo/P01G010V01603

Produción artística: Audiovisuais/P01G010V01502

Produción artística: Imaxe I/P01G010V01503

Produción artística: Imaxe II/P01G010V01602

#### Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Debuxo/P01G010V01402

Imaxe en movemento/P01G010V01403

Pintura/P01G010V01404

---

## **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Expresión artística: Debuxo-Forma/P01G010V01102

Expresión artística: Materia-Cor/P01G010V01201

Técnicas escultóricas/P01G010V01203

Técnicas pictóricas/P01G010V01104

Arte, linguaxe e representación/P01G010V01303

Escultura/P01G010V01304

Expresión gráfica: Sistemas de representación/P01G010V01301

---

## **Outros comentarios**

Insístese en que a avaliación será continua e os traballos hanse de entregar na data marcada. Dado que se trata dunha materia sobre os procesos, é imprescindible o seguimento semanal do desenvolvemento dos traballos propostos. O alumno deberá ter en conta que a comprensión e capacidade óptima de resolución de exercicios propostos require a presenza constante nas clases prácticas, sen a cal non se pode realizar a atención personalizada.

---

---

## **Plan de Continxencias**

### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo \*COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen

Leccións sobre os contidos da materia, que se enviasen por \*faitic para o seu estudo polo alumnado. Mantense a batería de exercicios propostos para cumprir os obxectivos docentes da materia.

\* Metodoloxías docentes que se modifican

Non é necesario modificar as metodoloxías docentes

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (\*tutorías)

Atenderanse as necesidades do alumnado \*on-\*line mediante correos en horarios convidos. Organizásenlle cartafoles en \*faitic para a recepción \*on-\*line da documentación en \*pdf referida a cada exercicio en particular.

\* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Unicamente solicitarase con tempo ao alumnado que faga provisión dos materiais plásticos necesarios para levar a cabo no confinamento os exercicios que falten por realizar.

\* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

No seu caso dotarase ao alumnado de bibliografía de ampliación que complemente a bibliografía da materia.

\* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

\* Probas xa realizadas

Probas realizadas de maneira presencial: [Peso anterior 20%] [Peso Proposto 30%]

...

\* Probas pendentes que se manteñen

Proba Caderno de campo, cartografía: [Peso anterior 20%] [Peso Proposto 30%]

Segundos exercicios de espazo.

\* Probas que se modifican

Segundo exercicio de tempo, exercicio \*objetual que pasa a nivel de proxecto.

